

Perform Performing JOCHEN ROLLER/KAMPNAGEL HAMBURG EN PODEWIL BERLIN
foto Friedemann Simon

Voor de voorlopig tweedelige trilogie *Perform Performing*, wist Roller gelukkig wel een behoorlijke subsidie uit de brand te slepen. Maar zijn geweten ligt daarover in de knoop. Aan de overkant van de rivier speelt immers voor een volle zaal de musical *The Lion King*. Roller merkt op dat de mensen die *Perform Performing* betaald hebben, de belastingbetalers, grotendeels afwezig zijn want veel liever *The Lion King* zien. Heeft diegene die betaalt ook niet

het recht te bepalen wat er met zijn geld gebeurt? Roller meent het oprecht. Hij kijkt ons, de weinige aanwezige belastingbetalers, met hondenogen aan en playbackt Tina Turner om zijn goede bedoelingen te onderstrepen: *'I'm your private dancer, a dancer for money. I'll do what you want me to do.'*

Het einde van *Private Dancer* (*'Do you wanna see me do the shimmy again?'*) interpreteert hij trouwens nogal letterlijk. De shimmy,

een vulgaire jazz-dans uit de jaren twintig, staat voor het ritmisch schudden met bekken en bovenlichaam en werd vooral gedanst door vrouwen. Jochen Roller eindigt *Perform Performing* met een laatste poging om zijn publiek te charmeren, door helemaal naakt ter plaatse te trippelen, zijn bekken heen en weer schuddend. De scène herinnert onvermijdelijk aan de shimmy. Zangeres en actrice Ethel Waters beweerde ooit over haar verleden als shimmy-danseres: *'I never shimmed vulgarly but only to express myself.'*¹ Roller is eerlijker wat dat betreft, *'I'm just a gigolo'*, citeert hij *Village People*. U betaalt, ik dans – was de wereld maar zo eenvoudig.

Één scène van *Perform Performing* is expliciet niet gesubsidieerd. Roller verricht namelijk live op het podium *thuiswerk*. Dansers houden hun bijverdienende zelf en de meer artistieke bezigheden liefst zoveel mogelijk gescheiden. Roller heft de grens tussen beide echter op – of toch voor even: vijf minuten lang vouwt en verpakt hij reclamefolders. De opbrengst overhandigt hij eerlijk aan de vrijwilliger uit het publiek die bereid was gedurende die tijd het podium onveilig te maken. Roller experimenteert dus alvast met podiumkunsten zonder subsidies, teneinde zich grondig voor te bereiden op het doemscenario (zie hoger) dat hij zo bloemrijk uiteenzet in *Perform Performing*.

Een grote cocktailbar midden op de scène levert de ultieme metafoor. Terwijl Roller cocktails samenstelt voor enkele toeschouwers (kosten noch moeite werden gespaard om recensenten en publiek gunstig te stemmen), fantaseert hij vrolijk over de kunst van het cocktails shaken. En vooral, over de onmogelijkheid om deze kunst naar behoren uit te oefenen wanneer de cafébaas niet bereid is te investeren in de juiste (dure) basisingrediënten. In Rollers verhaal loopt het café langzaam maar zeker leeg, omdat de cocktails op basis

van smaakversterkers ondrinkbaar blijken. De cafébaas gaat ten slotte op zoek naar buitenlandse cocktails, waarvan het hip-gehalte zijn café terug gevuld moet krijgen. Een boodschap die de Duitse toeschouwers maar al te duidelijk verstaan.

Behaagziek

Toch ligt de eigenlijke boodschap van de voorstelling misschien elders. Jochen Roller heeft een fijn gevoel voor humor, een innemende glimlach en weet hoe hij een cocktail moet mixen. Verder zorgen Christina Aguilera, Christina Milian en vele anderen ervoor dat het tempo van de voorstelling geen ogenblik wegzakt. Bovendien heeft Roller een verhaal (alles draait alleen nog maar rond geld, de Duitse overheid moet meer middelen vrijmaken voor cultuur), en schopt hij tegen de schenen van het establishment. Kortom, Jochen Roller vindt feilloos het zo gegeerde midden tussen *lifestyle* en subversiviteit. Door zo'n doordachte voorstelling mag je je als toeschouwer natuurlijk helemaal laten meeslepen en de geestdrift in de zaal is dan ook voelbaar. Op korte termijn lijkt de bestaanszekerheid van Rollers vennootschapje verzekerd. (*'Money changes everything'*, zingt Cyndi Lauper door de mond van Jochen Roller.)

Maar Roller komt niet per toeval sympathiek over, integendeel. Hij zet ongegeneerd alles op alles om zijn toeschouwers te charmeren, op het behaagzieke af. Daardoor komen er andere vragen bovendien. Wat zou er gebeuren, zo lijkt Roller te vragen, als ik niet zo sympathiek was? Wat als deze voorstelling niet rolde als een trein, als er geen *catchy* r&b bij was en als ik een boodschap had waarmee u het principiële oneens bent? Waarom vermindert mijn kans op bestaanszekerheid als ik geen moeite doe om u te behagen en als deze zaal avond na avond leeg blijft?

We vinden allemaal dat sommige kunstenaars recht hebben op (veel) belastinggeld, en dat de be-